

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΙΕΡΑΡΧΕΣ

Τρεις Ιεράρχες ονομάζουμε τούς ἑξῆς ἁγίους: τὸν *Μέγα Βασίλειο*, τὸν *Ἰωάννη Χρυσόστομο* καὶ τὸν *Γρηγόριο Ναζιανζηνό*.

Ἀπὸ τὰ τέλη τοῦ 4ου αἰῶνα μ.Χ. ἐορτάζουμε τὴ μνήμη τους στὶς 30 Ἰανουαρίου. Ἡ ἐορτὴ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν εἶναι *ἐορτὴ τῶν Γραμμάτων*, τῶν βιβλίων καὶ τῆς μάθησης.

α. *Βασίλειος ὁ Μέγας*

Ὁ Ἅγιος Βασίλειος ὑπῆρξε ἐπίσκοπος Καισαρείας, *Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας* καὶ ἐκ τῶν σημαντικότερων θεολόγων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Σπούδασε *Φιλοσοφία καὶ Ρητορική* στὴν Ἀθήνα, κοιτίδα τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς φιλοσοφίας, γι' αὐτὸ καὶ θεωροῦσε πολὺ σημαντικὴ τὴ μελέτη τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων συγγραφέων, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι αὐτοὶ ἦταν εἰδωολάτρες, πιστοὶ τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς θρησκείας δηλαδή.

Ἦταν πολὺ πλούσιος, ἀλλὰ ξόδεψε ὁλόκληρὴ τὴν περιουσία του ἰδρύοντας καὶ λειτουργῶντας νοσοκομεῖα, πτωχοκομεῖα, γηροκομεῖα, λεπροκομεῖα, σχολεῖα, ξενῶνες κ.ἄ.

Τί θὰ κάναμε ἐμεῖς, ἂν ἤμασταν στὴ θέση τοῦ Μεγάλου Βασιλείου; Πῶς θὰ διαχειριζόμασταν μία μεγάλη περιουσία;

Σήμερα ὑπάρχουν ἀρκετὰ ἰδρύματα, σὰν αὐτὰ ποὺ ἵδρυσε ὁ Μέγας Βασίλειος, γιὰ ὅσους ἀνθρώπους ἔχουν ἀνάγκη;

Γιατί ἐπιμένει στὴ μελέτη τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων συγγραφέων; Ποιὰ ἡ γνώμη σας; Ξέρετε κανέναν ἀρχαῖο Ἑλληνα συγγραφέα;

Πηγή:

«Όφείλουμε νὰ ἐξασκήσουμε τὸ μάτι τῆς ψυχῆς μας πάνω σὲ ἄλλα βιβλία... Στὸν ἀγῶνα μας νὰ κερδίσουμε τὴν οὐράνια βασιλεία, μᾶς χρειάζεται μιὰ μεγάλη προετοιμασία γιὰ τὴν ὁποία ἔχουμε τὴν ἀνάγκη ὅλων τῶν ἀνθρώπων, ἀνάγκη κοινωνίας μὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους τοῦ πνεύματος: τοὺς λογοτέχνες, τοὺς ρήτορες, τοὺς ποιητές. Τὰ ἀρχαία ἐλληνικὰ κείμενα [θύραθεν] μᾶς προσφέρουν τὴν προετοιμασία ποὺ χρειαζόμαστε γιὰ νὰ κατανοήσουμε τὴ διδασκαλία τῶν θείων μυστηρίων».

Μ. Βασίλειος, *Πρὸς τοὺς νέους ὅπως ἂν ἐξ ἐλληνικῶν ὠφελοῖντο λόγων*

β. Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος

Χρυσόστομος ἦταν τὸ παρατσούκλι του, διότι ὅταν μιλοῦσε, μάγευε τὰ πλήθη, ὑπῆρξε δηλαδή ὁ πιὸ χαρισματικὸς ρήτορας τῆς ἐποχῆς του.

Ἦταν Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἀφιέρωσε τὴ ζωὴ του στὴν φιλανθρωπία. Ἐπὶ παραδείγματι, τὰ συσσίτια ποὺ ὀργάνωνε ἔτρεφαν περίπου 7.000 ἀνθρώπους τὴν ἡμέρα!

Καὶ αὐτὸς χρησιμοποίησε τὴν ἀρχαία ἐλληνικὴ φιλοσοφία στὸν λόγο καὶ τὴ σκέψη του.

Ζοῦσε σὰν μοναχὸς καὶ κατέκρινε τοὺς ἱερεῖς ποὺ πλούτιζαν ἀπὸ τὴν ιδιότητά τους.

Πηγή:

«Ὅπου γὰρ τὸ ἐμὸν καὶ τὸ σόν, ἐκεῖ πᾶσα μάχης ἰδέα καὶ φιλονικίας ὑπόθεσις»

Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Εἰς Γένεσιν*, PG 53, 309.

γ. Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνὸς (ἢ ὁ Θεολόγος)

Ἦταν καὶ αὐτὸς Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως. Ὑπῆρξε φίλος τοῦ Μεγάλου Βασιλείου.

Ἀγαποῦσε πολὺ *τὰ Γράμματα* καὶ ἦταν ἐξαιρετικὸς ποιητής.

Πηγή:

Ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ἀγαποῦσε «μὲ πάθος» τὰ ἐλληνικὰ γράμματα³⁴. Ἡ δύναμη τῆς διαλεκτικῆς καὶ τῆς ρητορικῆς, ἡ πλαστικότητα τοῦ ἐλληνικοῦ λόγου, τὸ ἀπαράμιλλο κάλλος τῆς ποίησης, ἡ πολιτιστικὴ ἐμβέλεια τοῦ ἐλληνικοῦ πνεύματος, τὸν ἐνθουσίαζαν. «Ἐλλὰς ἐμὴ, νεότης τε φίλη»³⁵. Καυχᾶται ὅτι εἶναι «ἀττικὸς» κατὰ τὴν παιδείου: «Ἀττικὸς σὺ τὴν παιδείου; Ἀττικοὶ καὶ ἡμεῖς»³⁶. Χρησιμοποιεῖ ἀφειδῶς εἰκόνες, ρητορικὰ σχήματα, καὶ τὶς μορφές τοῦ ποιητικοῦ λόγου. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Π. Χρήστου ὀρθῶς σημειώνει: «Ἡ Ἐλλὰς ὡς πολιτιστικὴ καὶ πνευματικὴ ὄντο-της ἦταν ἡ ἀγάπη του»³⁷.

34. Ἄ. Θεοδώρου, Ἡ γενικὴ στάσις τοῦ Ἀγίου Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ ἔναντι τῶν ἀρχαίων ἐλληνικῶν γραμμάτων καὶ τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς φιλοσοφίας, *Ἐπιστημονικὴ Ἐπετηρὶς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν*, τ. ΚΒ', Ἀθῆναι 1975, 85-119, 89.

35. Ἐπη ἱστορικά, περὶ ἐαυτοῦ 94: ΒΕΠ, 62, 203, 26.

36. Ἐπιστολὴ 188 (Σταχειρίῳ), ΒΕΠ, 60, 311, 33.

37. Π. Χρήστου, *Γρηγόριος ὁ Θεολόγος. Ὁ μύστης τῆς θείας ἐλλάμψεως*, Θεσσαλονίκη 1990, 43.

δ. Μετὰ τὰ ὅσα εἶπαμε, μπορεῖτε νὰ μοῦ πεῖτε γιατί ἐορτάζουμε τή μνήμη τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν; Ἡ, μὲ ἄλλα λόγια, ἔχουν κάτι νὰ μᾶς ποῦν γιὰ τή ζωή μας σήμερα;